

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2022. gada 22. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Cilvēkiem paredzētas zāles – Direktīva 2001/83/EK – 86. panta 1. punkts – Jēdziens “zāļu reklāma” – 87. panta 3. punkts – Zāļu racionāla izmantošana – 90. pants – Aizliegtas reklāmas daļas – Nekompensējamu bezrecepšu zāļu reklāma – Ar cenu pamatota reklāma – Īpašu piedāvājumu reklāma – Pārdošanas komplektā reklāma – Aizliegums

Lietā C-530/20,

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Latvijas Republikas Satversmes tiesa iesniegusi ar 2020. gada 6. oktobra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 20. oktobrī, tiesvedībā

SIA “EUROAPTIEKA”,

piedaloties:

Ministru kabinetam,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], palātu priekšsēdētāji A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*], J. Regans [*E. Regan*], P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*], L. S. Rosi [*L. S. Rossi*] (referente), D. Gracijs [*D. Gratsias*] un M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], S. Rodins [*S. Rodin*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], M. Gavalecs [*M. Gavalec*], Z. Čehi [*Z. Csehi*] un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*],

ģenerālvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretāre: L. Karasko Marko [*L. Carrasco Marco*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- SIA “EUROAPTIEKA” vārdā – M. Pētersons, advokāts,
- Grieķijas valdības vārdā – A. Dimitrakopoulou un V. Karra, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – latviešu.

- Latvijas valdības vārdā – K. Pommere, I. Romanovska un V. Soņeca, pārstāves,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – A. Sauka un *A. Sipos*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 9. decembra tiesas sēdē,

ņemot vērā 2022. gada 2. marta rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu un 2022. gada 22. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- SIA “EUROAPTIEKA” vārdā – M. Pētersons, advokāts,
- Latvijas valdības vārdā – J. Davidoviča un I. Romanovska, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – A. Sauka un *A. Sipos*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta papildu secinājumus 2022. gada 9. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/83/EK (2001. gada 6. novembris) par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm (OV 2001, L 311, 67. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kuri izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvu 2004/27/EK (OV 2004, L 136, 34. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2001/83”), 86. panta 1. punktu, 87. panta 3. punktu un 90. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā, ko ierosinājusi Latvijā reģistrēta sabiedrība – SIA “EUROAPTIEKA”, kas veic farmaceitisko darbību šajā dalībvalstī, par tādās valsts tiesību normas tiesiskumu, ar kuru ir aizliegti noteikti zāļu reklāmas veidi.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Saskaņā ar Direktīvas 2001/83 2. un 45. apsvērumu:

“2) Sabiedrības veselības aizsardzībai jābūt visu to noteikumu pamatmērķim, kas reglamentē zāļu ražošanu, sadali un izmantošanu.

[..]

(45) Pat bezrecepšu zāļu reklamēšana iedzīvotājiem varētu ietekmēt sabiedrības veselību, ja tā ir pārmērīga un nepārdomāta. Ja zāļu reklamēšana iedzīvotājiem ir atļauta, tai būtu jāatbilst dažiem būtiskiem kritērijiem, kas būtu jādefinē.”

4 Šīs direktīvas VIII sadaļā “Reklāma” un VIIIa sadaļā “Informācija un reklāma” ietilpst attiecīgi minētās direktīvas 86.–88. un 88.a–100. pants.

5 Šīs pašas direktīvas 86. pantā ir minēts:

“1. Šajā sadaļā zāļu reklāma nozīmē jebkāda veida informācijas izplatīšanu, apstaigājot klientus, aģitējot vai pamudinot viņus, nolūkā veicināt zāļu parakstīšanu, piegādi, tirdzniecību vai patērēšanu; tā jo īpaši ietver:

– zāļu reklamēšanu iedzīvotājiem,

[..].

2. Šī sadaļa neattiecas uz šādiem jautājumiem:

– etiķetes un pievienotās lietošanas instrukcijas, kam piemēro V sadaļas noteikumus,

– sarakste, kam var būt pievienoti materiāli, kas nav reklāma, bet kas vajadzīgi, lai atbildētu uz konkrētu jautājumu par konkrētām zālēm,

– faktiskus datus saturoši informatīvi paziņojumi un uzziņas materiāls, kas attiecas, piemēram, uz iesaiņojuma maiņu, ar narkotikām saistītos vispārīgos piesardzības pasākumos ietilpstoši brīdinājumi par blakusparādībām, tirdzniecības katalogi un cenrāži, ar noteikumu, ka tajos nav zāļu reklāmas,

– informācija par cilvēku veselību vai slimībām, ar noteikumu, ka tajā nav kaut vai netieša norāde uz zālēm.”

6 Direktīvas 2001/83 87. pantā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis aizliedz jebkādā veidā reklamēt zāles, kam saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem nav piešķirta tirdzniecības atļauja.

2. Visās zāļu reklāmas daļās jāievēro dati, kas minēti zāļu aprakstā.

3. Zāļu reklāma:

– veicina zāļu racionālu izmantošanu, iepazīstinot ar to objektīvi un nepārspilējot to īpašības,

– nemaldina.”

7 Šīs direktīvas 88. panta 1.–3. punktā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis aizliedz reklamēt plašai sabiedrībai zāles, kuras:

a) saskaņā ar VI sadaļu ir pieejamas tikai ar ārsta recepti;

- b) kurās ir vielas, kas Apvienoto Nāciju Organizācijas 1961. un 1971. gada Konvencijās noteiktas kā psihotropas vai narkotiskas vielas.
2. Plašai sabiedrībai var reklamēt zāles, kuras to sastāva un mērķa dēļ ir paredzētas un izgatavotas lietošanai bez praktizējoša mediķa līdzdalības diagnozes noteikšanā vai ārstēšanas kursa izvēlē vai ārstēšanas gaitas uzraudzībā, bet – vajadzības gadījumā – apspriežoties ar farmaceitu.
3. Dalībvalstīm ir tiesības aizliegt to teritorijā reklamēt iedzīvotājiem zāles, kuru izmaksas var tikt segtas.”
8. Saskaņā ar minētās direktīvas 89. panta 1. punktu:
- “Neskarot 88. pantu, visas zāļu reklāmas iedzīvotājiem:
- [..]
- b) ietver vismaz šādu informāciju:
- zāļu nosaukums, kā arī parastais nosaukums, ja zāles satur tikai vienu darbīgo vielu,
- [..].”
9. Šis pašas direktīvas 90. pants ir formulēts šādi:
- “Zāļu reklāmā iedzīvotājiem neietilpst materiāli [daļas], kas:
- a) rada iespaidu, ka ārsta padoms vai ķirurģiska operācija nav vajadzīga, jo īpaši piedāvājot diagnozi vai ierosinot ārstēšanu pa pastu;
- b) apgalvo, ka zāļu iedarbība ir garantēta, ka t[ā]m nav blakusparādību vai ka to iedarbība ir labāka par citādas ārstēšanas vai citu zāļu iedarbību vai ir tai līdzvērtīga;
- c) apgalvo, ka veselību var uzlabot, lietojot konkrētās zāles;
- d) apgalvo, ka, nelietojot konkrētās zāles, veselība varētu pasliktināties; šo aizliegumu nepiemēro 88. panta 4. punktā minētajām potēšanās kampaņām;
- e) vēršas tikai vai galvenokārt pie bērniem;
- f) atsaucas uz zinātnieku, medicīnas darbinieku vai tādu personu ieteikumiem, kas nepieder minētajām kategorijām, bet savas popularitātes dēļ varētu veicināt zāļu lietošanu;
- g) apgalvo, ka zāles ir pārtikas produkts, kosmētikas līdzeklis vai cits plaša patēriņa produkts;
- h) apgalvo, ka zāļu drošības vai iedarbības pamatā ir t[o] dabiskums;
- i) aprakstot vai sīki izklāstot kādu slimības vēsturi, varētu novest pie kļūdainas pašdiagnozes noteikšanas;
- j) nepiedienīgi, satraucoši vai maldinoši reklamē atlabšanu;

k) nepiedienīgi, satraucoši vai maldinoši attēlo, kā slimība vai ievainojums pārvērš cilvēka ķermeni vai kā zāles iedarbojas uz cilvēka ķermeni vai tā daļām.”

Latvijas tiesiskais regulējums

- 10 Ministru kabineta 2011. gada 17. maija noteikumu Nr. 378 “Zāļu reklamēšanas kārtība un kārtība, kādā zāļu ražotājs ir tiesīgs nodot ārstiem bezmaksas zāļu paraugus” (*Latvijas Vēstnesis*, 2011, Nr. 78; turpmāk tekstā – “Noteikumi Nr. 378”) 18.12. apakšpunktā ir noteikts:

“Sabiedrībai paredzētajā zāļu reklāmā aizliegts iekļaut informāciju, kas rosina iegādāties zāles, pamatojot zāļu iegādes nepieciešamību ar zāļu cenu, izsludinot īpašu izpārdošanu vai sniedzot paziņojumu, ka zāles tiek pārdotas komplektā ar citām zālēm (tajā skaitā par pazeminātu cenu) vai precēm.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 11 EUROAPTIEKA ietilpst uzņēmumu grupā, kurai pieder aptieku tīkls un zāļu mazumtirdzniecības uzņēmumi Latvijā. Saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem aptiekas ir tiesīgas izplatīt citus veselības aprūpes produktus, kas nav zāles.
- 12 2016. gada martā EUROAPTIEKA savā tīmekļvietnē un ikmēneša avīzē izsludināja akciju, piedāvājot 15 % cenas samazinājumu jebkuru zāļu pirkumam, ja tiek pirktas vismaz trīs preces. Veselības inspekcijas Zāļu kontroles nodaļa (Latvija), pamatojoties uz Noteikumu Nr. 378 18.12. apakšpunktu, ar 2016. gada 1. aprīļa lēmumu aizliedza EUROAPTIEKAI izplatīt ar šo akciju saistīto reklāmu.
- 13 2020. gada 8. janvārī EUROAPTIEKA iesniedzējtiesā – Latvijas Republikas Satversmes tiesā – par šo tiesību normu iesniedza konstitucionālo sūdzību. Šīs sūdzības pamatojumam EUROAPTIEKA tostarp norāda, ka minētā tiesību norma ir piemērojama ne tikai konkrētu zāļu reklāmai, bet arī zāļu reklāmai vispār. Savukārt Direktīvas 2001/83 normas, kuras tiek īstenotas ar Noteikumiem Nr. 378, esot piemērojamas nevis jebkurai reklāmai farmācijas nozarē vai zāļu reklāmai kopumā, bet gan tikai konkrētu zāļu reklāmai. EUROAPTIEKA apgalvo, ka ar šo direktīvu zāļu reklāmas jomā tiek veikta pilnīga saskaņošana un ka līdz ar to tā liedz dalībvalstīm savos tiesību aktos paredzēt papildu noteikumus, kas ierobežo šo reklāmu. Pieņemot Noteikumu Nr. 378 18.12. apakšpunktu, Ministru kabinets esot papildinājis Direktīvas 2001/83 90. pantā ietverto aizliegto reklāmas daļu sarakstu un tādējādi esot pārkāpis LESD 288. panta trešo daļu.
- 14 Savukārt Ministru kabinets uzskata, ka Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punktā ietvertais jēdziens “zāļu reklāma” ir jāinterpretē plaši un ka jebkuras reklāmas, kas neatbilst šīs direktīvas 87. panta 3. punktā paredzētajai prasībai, saskaņā ar kuru zāļu reklāmai ir jāveicina to racionāla izmantošana, aizliegums attiecas ne tikai uz konkrētām zālēm, bet arī uz zālēm vispār. Noteikumu Nr. 378 18.12. apakšpunkts esot pieņemts ar mērķi samazināt bezrecepšu zāļu neracionālu izmantošanu, ko varētu izraisīt šādu zāļu reklāma to cenas dēļ. Šajā valsts tiesību normā noteiktās stingrākās prasības tādējādi esot balstītas uz minētās direktīvas 45. apsvērumā noteikto nepieciešamību aizsargāt sabiedrības veselību no pārmērīgas un nepārdomātas reklāmas riskiem. Tāpēc minētā valsts tiesību norma esot saderīga ar šo direktīvu.

- 15 Iesniedzējtiesa norāda, ka Noteikumu Nr. 378 18.12. apakšpunkts ir uzskatāms par zāļu reklāmas tiesisko regulējumu Direktīvas 2001/83 izpratnē un ka šī direktīva ļauj pieņemt tādus noteikumus, kādi ir paredzēti šajā valsts tiesību normā, ja šie noteikumi atbilst ar šo direktīvu sasniedzamajiem mērķiem. Tomēr tai ir šaubas par minētās direktīvas 86. panta 1. punkta, 87. panta 3. punkta un 90. panta interpretāciju.
- 16 Šī tiesa vispirms uzsver, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punktā ietvertais jēdziens “zāļu reklāma” ir jāinterpretē ļoti plaši, koncentrējoties uz attiecīgā vēstījuma reklāmas mērķi. Tomēr no šīs direktīvas 89. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmā ievilkuma formulējuma, saskaņā ar kuru visas zāļu reklāmas ietver zāļu nosaukumu, varētu izrietēt, ka tikai noteiktu identificējamu zāļu reklāma ir “zāļu reklāma” minētās direktīvas izpratnē. Ja tas tā būtu, Noteikumu Nr. 378 18.12. apakšpunktā minētās darbības varētu neietilpt šajā jēdzienā, jo pēdējā minētā tiesību norma neattiektos uz informāciju par specifiskām zālēm, piemēram, to nosaukumu, bet no zāļu reklāmas izslēgtu noteiktu informāciju, kā, piemēram, informāciju, kas veicina to iegādi, pamatojot šādas iegādes nepieciešamību ar cenu.
- 17 Turpinājumā minētā tiesa norāda, ka ar Direktīvu 2001/83 zāļu reklāmas jomā ir veikta pilnīga saskaņošana. Šajā ziņā tā vēlas noskaidrot, vai – tā kā Noteikumu Nr. 378 18.12. apakšpunktā paredzētie aizliegumi neatbilst nevienai no reklāmas daļām, kas ir aizliegtas ar šīs direktīvas 90. pantu, un pieņemot, ka šī direktīva ir piemērojama, – dalībvalstīm ir tiesības savos tiesību aktos paredzēt aizliegt tādas reklāmas daļas, kuras nav tās, kas ir aizliegtas ar 90. pantu.
- 18 Šajā ziņā iesniedzējtiesa visbeidzot norāda – Tiesa ir nospriedusi, ka citu prasību, kuras nav skaidri paredzētas minētajā 90. pantā, atbilstība Direktīvai 2001/83 var tikt izvērtēta, ņemot vērā šīs direktīvas mērķi, proti, veicināt zāļu racionālu izmantošanu, un nepieciešamību nepieļaut jebkādu pārmērīgu un nepārdomātu reklāmu, kas varētu ietekmēt sabiedrības veselību. Tādējādi šī tiesa uzskata, ka minētās direktīvas 87. panta 3. punktu kopsakarā ar tās 45. apsvērumu varētu interpretēt tādējādi, ka ar to dalībvalstīm ir atļauts aizliegt jebkādu acīmredzami pārmērīgu un nepārdomātu zāļu reklāmu, kas var ietekmēt sabiedrības veselību.
- 19 Šādos apstākļos Latvijas Republikas Satversmes tiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Direktīvas 2001/83 VIII sadaļas “Reklāma” izpratnē darbības, uz kurām attiecas [Noteikumu Nr. 378] 18.12. apakšpunktā] ietvertais tiesiskais regulējums, ir uzskatāmas par zāļu reklāmu?
- 2) Vai Direktīvas 2001/83 90. pants ir interpretējams tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram aizliegto reklāmas paņēmieni saraksts tiek paplašināts un tiek noteikti stingrāki ierobežojumi, kas nav tieši ietverti direktīvas 90. pantā?
- 3) Vai Direktīvas 2001/83 87. panta 3. punkta izpratnē pamatlietas tiesiskais regulējums ir uzskatāms par tādu, kas paredz ierobežojumu zāļu reklamēšanai ar mērķi veicināt to racionālu izmantošanu?”

Tiesvedība Tiesā

- 20 2021. gada 13. jūlijā Tiesa nolēma nodot šo lietu trešajai palātai. Tajā pašā dienā atbilstoši Tiesas Reglamenta 61. panta 1. punktam tā aicināja Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas rakstveidā atbildēt uz dažiem jautājumiem. Prasītāja pamatlietā, Grieķijas, Latvijas un Polijas valdības, kā arī Eiropas Komisija atbildēja uz šiem jautājumiem.
- 21 Pēc Tiesas locekļu sastāva daļējas nomaiņas un tai sekojošām izmaiņām palātu sastāvā Tiesa ar 2021. gada 13. oktobra lēmumu nodeva šo lietu ceturtajai palātai.
- 22 2021. gada 9. decembrī ģenerālvokāts sniedza secinājumus. un pēc tam tiesvedības mutvārdu daļa tika pabeigta.
- 23 Uzskatot, ka jautājumu par 2020. gada 1. oktobra sprieduma A (Zāļu reklāma un tirdzniecība tiešsaistē) (C-649/18, EU:C:2020:764), kā arī 2021. gada 15. jūlija sprieduma *DocMorris* (C-190/20, EU:C:2021:609) ietekmi, atbildot uz šajā lietā uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem, ir pamats izskatīt plašākā iztiesāšanas sastāvā, ceturtā palāta 2022. gada 13. janvārī nolēma nodot šo lietu atpakaļ Tiesai, lai tā, piemērojot Tiesas Reglamenta 60. panta 3. punktu, to nodotu izskatīšanai plašākā iztiesāšanas sastāvā.
- 24 2022. gada 1. februārī Tiesa nolēma nodot šo lietu izskatīšanai virspalātā.
- 25 Ar 2022. gada 2. marta rīkojumu EUROAPTIEKA (C-530/20, nav publicēts, EU:C:2022:146) Tiesa saskaņā ar Reglamenta 83. pantu, uzklusījusi ģenerālvokātu, izdeva rīkojumu par tiesvedības mutvārdu daļas atkārtotu sākšanu šajā lietā.
- 26 2022. gada 9. jūnijā ģenerālvokāts sniedza papildu secinājumus.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 27 No iesniedzējtiesas nolēmuma un Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlietā aplūkoto valsts tiesību normu Latvijas tiesu un administratīvās iestādes interpretē tādējādi, ka tā attiecas gan uz iedzīvotājiem domātu konkrētu zāļu reklāmu, gan uz konkrēti nenoteiktu zāļu reklāmu, proti, uz reklāmu attiecībā uz zālēm vispār vai attiecībā uz neidentificētu zāļu kopumu. Turklāt no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka strīds pamatlietā attiecas tieši uz šīs valsts tiesību normas tiesiskumu, ciktāl tā attiecas uz otro reklāmas kategoriju.
- 28 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādas informācijas izplatīšana, kas rosina iegādāties zāles, pamatojot šādas iegādes nepieciešamību ar šo zāļu cenu, izsludinot īpašu izpārdošanu vai sniedzot paziņojumu, ka zāles tiek pārdotas komplektā ar citām zālēm, tajā skaitā par pazeminātu cenu, vai citām precēm, ietilpst jēdzienā “zāļu reklāma” šīs tiesību normas izpratnē arī tad, ja šī informācija attiecas nevis uz konkrētām zālēm, bet uz zālēm vispār.

- 29 Lai atbildētu uz šo jautājumu, pirmkārt, jānosaka, vai jēdziens “zāļu reklāma” Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkta izpratnē attiecas tikai uz konkrētu zāļu reklāmu vai arī uz zāļu reklāmu vispār. Otrkārt, ir jāizvērtē, vai tādas darbības kā pamatlīdētā aplūkotojā valsts tiesību normā minētās var ietilpt šajā jēdzienā.

Par jēdziena “zāļu reklāma” tvērumu Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkta izpratnē

- 30 Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punktā “zāļu reklāma” ir definēta kā “jebkāda veida informācijas izplatīšana, apstaigājot klientus, aģitējot vai pamudinot viņus, nolūkā veicināt zāļu parakstišanu, piegādi, tirdzniecību vai patērēšanu”.
- 31 Tā kā šajā tiesību normā nav sniegta neviena atsauce uz valsts tiesībām, šis jēdziens ir jāuzskata par autonomu Savienības tiesību jēdzienu, kas Savienības teritorijā ir jāinterpretē vienveidīgi, ņemot vērā ne tikai šīs tiesību normas formulējumu, bet arī kontekstu un tā tiesiskā regulējuma mērķus, kurā šī norma ir ietverta (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 22. jūnijs, Venecuēla/Padome (Trešās valsts skārums) (C-872/19 P, EU:C:2021:507, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Pirmām kārtām, attiecībā uz Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkta formulējumu ir jānorāda, ka šajā tiesību normā [franču valodas versijā] sistemātiski ir atsauce uz “zālēm” daudzskaitlī, proti, zālēm vispār. Turklāt jēdziens “zāļu reklāma” minētajā tiesību normā ir ļoti plaši definēts – kā tāds, kas aptver “jebkāda veida” informācijas izplatīšanu, apstaigājot klientus, aģitējot vai pamudinot viņus, tostarp “zāļu reklamēšanu iedzīvotājiem”, kas šīs direktīvas 86. panta 2. punktā nav skaidri izslēgta (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 5. maijs, *MSD Sharp & Dohme*, C-316/09, EU:C:2011:275, 29. punkts).
- 33 Šādos apstākļos no Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkta formulējuma nevar secināt, ka zāļu reklāma vispār būtu izslēgta no jēdziena “zāļu reklāma” šīs tiesību normas izpratnē.
- 34 Otrām kārtām, attiecībā uz kontekstu, kādā ietverts Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkts, ir jānorāda, ka šīs direktīvas VIII un VIIIa sadaļas normās ir atsauce uz “zāļu” reklāmu vispār, tādējādi liekot domāt, ka šī reklāma var attiekties uz visām zālēm, bet citos ir atsauce uz konkrētu “zāļu” reklāmu.
- 35 Tomēr, runājot, pirmkārt, par Direktīvas 2001/83 VIII sadaļas tiesību normām, proti, tām, kas ietvertas šīs direktīvas 86.–88. pantā, ir jāuzsver, ka šajās normās ir paredzēti vispārīgie noteikumi un pamatnoteikumi attiecībā uz zāļu reklāmu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 5. maijs, *Novo Nordisk*, C-249/09, EU:C:2011:272, 22., 24. un 25. punkts). No tā izriet, kā būtībā norādījis ģenerālvokāts 2021. gada 9. decembra secinājumu 44. punktā, ka minētās tiesību normas ir piemērojamas visām darbībām, kuru mērķis ir veicināt zāļu parakstišanu, piegādi, tirdzniecību vai patērēšanu.
- 36 Tādējādi, pat ja – pretēji minētās direktīvas 88. pantam – tās 87. pantā [franču valodas versijā] tekstuāli ir atsauce uz “zāļu” [kā viena medikamenta] reklāmu, 87. pantu Tiesa jau ir interpretējusi tādējādi, ka tajā ir ietverti vispārējie principi, kas ir piemērojami visa veida zāļu reklāmai un visām tās daļām (spriedums, 2011. gada 5. maijs, *Novo Nordisk*, C-249/09, EU:C:2011:272, 25. punkts; šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2007. gada 8. novembris, *Gintec*, C-374/05, EU:C:2007:654, 51. un 55. punkts).

- 37 Otrkārt, attiecībā uz Direktīvas 2001/83 VIIIa sadaļas normām ir taisnība, ka tās 89. un 90. pantā, kuros paredzēti speciālie noteikumi, kas piemērojami reklāmai iedzīvotājiem, ir atsauce uz konkrētām “zālēm” un – kā norāda iesniedzējtiesa – šīs direktīvas 89. panta 1. punkta b) apakšpunkta pirmajā ievilkumā ir noteikts, ka šādā reklāmā ir jāietver vismaz zāļu nosaukums.
- 38 Tomēr minētās direktīvas 89. panta 1. punktā ir paredzēts, ka to piemēro, neskarot tās 88. pantu. Turklāt, kā būtībā apgalvo Polijas valdība un Komisija, apstākļi, ka šīs pašas direktīvas 89. un 90. pantā ietvertie speciālie noteikumi attiecas uz konkrētu zāļu reklāmu, nevar likt apšaubīt Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punktā ietvertā jēdziena “zāļu reklāma” ļoti plašo definīciju, ne arī šīs direktīvas 86.–88. pantā paredzēto noteikumu vispārējo piemērojamību. Līdz ar to no minētās direktīvas 89. panta nevar secināt, ka jēdziens “zāļu reklāma” šīs pašas direktīvas 86. panta 1. punkta izpratnē ir jāsaprot tādējādi, ka tas attiecas tikai uz konkrētu zāļu reklāmu.
- 39 Treškārt, attiecībā uz Direktīvas 2001/83 mērķiem no tās 2. apsvēruma izriet, ka tās galvenais mērķis ir sabiedrības veselības aizsardzība.
- 40 Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka zāļu reklāma var kaitēt cilvēku veselībai (spriedums, 2011. gada 5. maijs, *Novo Nordisk*, C-249/09, EU:C:2011:272, 32. punkts un tajā minētā judikatūra), ņemot vērā smagās sekas veselībai, kādas var radīt receptu zāļu nepareiza vai pārmērīga lietošana (spriedums, 2011. gada 5. maijs, *MSD Sharp & Dohme*, C-316/09, EU:C:2011:275, 30. punkts), un riskus, kas arī var būt saistīti ar pārmērīgu un nepārdomātu bezreceptu zāļu lietošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 1. oktobris, A (*Zāļu reklāma un tirdzniecība tiešsaistē*) (C-649/18, EU:C:2020:764, 80. un 94. punkts).
- 41 Patiešām, ir jāuzsver zāļu īpašais raksturs, jo terapeitiskā iedarbība tās būtiski atšķir no citām precēm (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 18. septembris, *VIPA*, C-222/18, EU:C:2019:751, 73. punkts un tajā minētā judikatūra). Šīs terapeitiskās iedarbības dēļ zāles, ja tās tiek lietotas bez vajadzības vai nepareizā veidā, var būtiski apdraudēt veselību, par ko pacients var nezināt zāļu lietošanas laikā. Turklāt zāļu pārmērīga vai nepareiza lietošana rada risku valsts sociālā nodrošinājuma sistēmu finansiālajam līdzsvaram (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 19. maijs, *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c., C-171/07 un C-172/07, EU:C:2009:316, 32. un 33. punkts).
- 42 Tādējādi, pirmkārt, Direktīvas 2001/83 87. panta 1. punktā un 88. panta 1. punkta a) apakšpunktā bez izņēmuma ir aizliegta attiecīgi jebkura tādu zāļu reklāma, saistībā ar kurām nav izsniegta Savienības tiesībām atbilstoša tirdzniecības atļauja, un jebkāda reklāma iedzīvotājiem attiecībā uz zālēm, kuras var tikt izsniegtas tikai ar ārsta recepti, un ka, otrkārt, šīs direktīvas 88. panta 3. punktā dalībvalstīm ir atļauts to teritorijā aizliegt kompensējamu zāļu reklāmu iedzīvotājiem.
- 43 Tāpat būtiskajam mērķim aizsargāt sabiedrības veselību atbilst minētās direktīvas 88. panta 2. punkts kopsakarā ar tās 45. apsvērumu, saskaņā ar kuru ir atļauta bezreceptu zāļu reklāma iedzīvotājiem, ja tiek ievēroti šajā pašā direktīvā paredzētie nosacījumi un ierobežojumi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2003. gada 11. decembris, *Deutscher Apothekerverband*, C-322/01, EU:C:2003:664, 109. punkts, un 2020. gada 11. jūnijs, *ratiofarm*, C-786/18, EU:C:2020:459, 40. punkts), jo šī reklāma, kā izriet no šī 45. apsvēruma, ja tā ir pārmērīga un nepārdomāta, var ietekmēt sabiedrības veselību.
- 44 Sabiedrības veselības aizsardzības galvenais mērķis būtu lielā mērā apdraudēts, ja Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkts tiktu interpretēts tādējādi, ka informācijas izplatīšana, apstaigājot klientus, aģitējot vai pamudinot viņus, lai veicinātu zāļu parakstīšanu, piegādi,

tirdzniecību vai patērēšanu, neatsaucoties uz konkrētām zālēm, neietilpst jēdzienā “zāļu reklāma” šīs tiesību normas izpratnē un tātad uz to neattiecas šajā direktīvā reklāmas jomā paredzētie aizliegumi, nosacījumi un ierobežojumi.

- 45 Tā kā zāļu reklāma vispār, kā, piemēram, tādas kategorijas zāļu reklāma, kas paredzēta vienas un tās pašas patoloģijas ārstēšanai, var attiekties arī uz zālēm, kuru iegādei ir nepieciešama ārsta recepte, vai uz kompensējamām zālēm, šādas reklāmas izslēgšana no reklāmu reglamentējošo Direktīvas 2001/83 normu piemērošanas jomas lielā mērā atņemtu lietderīgo iedarbību šīs direktīvas 88. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 3. punktā paredzētajiem aizliegumiem, jo no šiem aizliegumiem tiktu izslēgta jebkāda reklāma, kas neattiecas specifiski uz šīs kategorijas zālēm.
- 46 Turklāt, kā ģenerālvokāts būtībā norādījis 2021. gada 9. decembra secinājumā 41., 56. un 60. punktā, reklāma attiecībā uz bezrecepšu zālēm vispār, piemēram, reklāma, kas attiecas uz visu aptiekā iegādei pieejamo zāļu klāstu, tāpat kā reklāma attiecībā uz vienām konkrētām zālēm, var būt pārmērīga un nepārdomāta un līdz ar to var kaitēt sabiedrības veselībai, rosinot patērētājus attiecīgās zāles lietot neracionāli un pārmērīgi.
- 47 Tādējādi no Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkta gramatiskās, sistēmiskās un teleoloģiskās interpretācijas izriet, ka jēdziens “zāļu reklāma” šīs tiesību normas izpratnē attiecas uz jebkāda veida informācijas izplatīšanu, apstaigājot klientus, aģitējot vai pamudinot uz konkrētu zāļu vai zāļu vispār parakstīšanu, piegādi, tirdzniecību vai patērēšanu.
- 48 2020. gada 1. oktobra spriedums A (Zāļu reklāma un tirdzniecība tiešsaistē) (C-649/18, EU:C:2020:764) un 2021. gada 15. jūlija spriedums *DocMorris* (C-190/20, EU:C:2021:609) nevar pamatot atšķirīgu Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkta interpretāciju.
- 49 Proti, lieta, kurā pasludināts 2020. gada 1. oktobra spriedums A (Zāļu reklāma un tirdzniecība tiešsaistē) (C-649/18, EU:C:2020:764), attiecās uz vienā dalībvalstī reģistrētas aptiekas darbību, kas ietvēra daudzveidīgu un plaša apmēra reklāmas kampaņu attiecībā uz tās zāļu tiešsaistes tirdzniecības pakalpojumiem citas dalībvalsts patērētājiem. Tiesa būtībā ir nospriedusi, ka zāļu tiešsaistes tirdzniecības pakalpojumu reklāma ietilpst nevis Direktīvas 2001/83 normu par zāļu reklāmu, bet gan Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (“Direktīva par elektronisko tirdzniecību”; OV 2000, L 178, 1. lpp.) piemērošanas jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 1. oktobris, A (Zāļu reklāma un tirdzniecība tiešsaistē), C-649/18, EU:C:2020:764, 50. un 59. punkts).
- 50 Lieta, kurā pasludināts 2021. gada 15. jūlija spriedums *DocMorris* (C-190/20, EU:C:2021:609) savukārt attiecās uz reklāmas akciju, kuru aptieka veica reklāmas loterijas veidā, kas ļāva dalībniekiem laimēt citus ikdienas dzīves priekšmetus, kuri nav zāles, un dalība šajā loterijā bija pakārtota nosacījumam, ka tiek nosūtīta pasūtījuma veidlapa recepšu zālēm. Tieši šajā īpašajā kontekstā Tiesa šī sprieduma 21. un 22. punktā ir nospriedusi, ka šīs reklāmas akcijas mērķis ir ietekmēt nevis klienta izvēli attiecībā uz noteiktām zālēm, bet gan aptiekas izvēli, kurā klients iegādājas šīs zāles, un tā ir izvēle, kas jāizdara pirms zāļu izvēles, kālab šāda reklāmas akcija neietilpst Direktīvas 2001/83 VIII sadaļas piemērošanas jomā.
- 51 Tomēr, neraugoties uz to, kas tika apgalvots 2020. gada 1. oktobra sprieduma A (Zāļu reklāma un tirdzniecība tiešsaistē) (C-649/18, EU:C:2020:764) 50. punktā, kā arī 2021. gada 15. jūlija sprieduma *DocMorris* (C-190/20, EU:C:2021:609) 20. punktā, Direktīvas 2001/83 normu par zāļu reklāmu piemērošanas joma nav ierobežoti attiecināta tikai uz konkrētu zāļu reklāmu.

Par pamatlietā aplūkotajā valsts tiesību normā paredzēto darbību kvalificēšanu par “zāļu reklāmu” Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkta izpratnē

- 52 No Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkta formulējuma izriet, ka jēdziena “zāļu reklāma” šīs tiesību normas izpratnē būtiska iezīme un noteicošais faktors, lai nošķirtu reklāmu no vienkāršas informācijas, ir vēstījuma mērķis. Ja vēstījums ir vērsts uz to, lai veicinātu zāļu parakstīšanu, piegādi, tirdzniecību vai patērēšanu, ir runa par reklāmu Direktīvas 2001/83 izpratnē. Savukārt uz tīri informatīvu norādi – bez reklāmas nolūka – šīs direktīvas noteikumi par zāļu reklāmu neattiecas (spriedums, 2011. gada 5. maijs, *MSD Sharp & Dohme*, C-316/09, EU:C:2011:275, 31. un 32. punkts).
- 53 Šajā lietā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka darbības, kurām ir piemērojama pamatlietā aplūkotā valsts tiesību norma, neattiecas tikai uz tīri informatīvu norāžu par zālēm, kā, piemēram, objektīvas informācijas par to cenu izplatīšanu iedzīvotājiem, bet gan tā ir piemērojama darbībām, ar kurām tiek veicināta zāļu iegāde, pamatojot šādas iegādes nepieciešamību ar cenu, izsludinot īpašu izpārdošanu vai sniedzot paziņojumu, ka zāles tiek pārdotas komplektā ar citām zālēm, attiecīgā gadījumā par pazeminātu cenu, vai citām precēm, ko pārdod attiecīgā aptieka.
- 54 Šādām darbībām, šķiet, ir reklāmas mērķis un tāpēc tās ietilpst jēdzienā “zāļu reklāma” Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkta izpratnē, tomēr tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 55 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2001/83 86. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādas informācijas izplatīšana, kas rosina iegādāties zāles, pamatojot zāļu iegādes nepieciešamību ar zāļu cenu, izsludinot īpašu izpārdošanu vai sniedzot paziņojumu, ka minētās zāles tiek pārdotas komplektā ar citām zālēm, tajā skaitā par pazeminātu cenu, vai citām precēm, ietilpst jēdzienā “zāļu reklāma” šīs tiesību normas izpratnē arī tad, ja šī informācija attiecas nevis uz konkrētām zālēm, bet uz zālēm vispār.

Par otro un trešo jautājumu

- 56 Ar otro un trešo jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, pirmkārt, vai Direktīvas 2001/83 87. panta 3. punkts un 90. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda valsts tiesību norma, ar ko ir noteikti šajā 90. pantā neparedzēti ierobežojumi, aizliedzot zāļu reklāmā iedzīvotājiem iekļaut informāciju, ar kuru tiek rosināta zāļu iegāde, pamatojot šādas iegādes nepieciešamību ar šo zāļu cenu, izsludinot īpašu izpārdošanu vai sniedzot paziņojumu, ka zāles tiek pārdotas komplektā ar citām zālēm, tajā skaitā par pazeminātu cenu, vai citām precēm. Otrkārt, tā vēlas noskaidrot, vai šāda valsts tiesību norma var tikt uzskatīta par tādu, ar kuru tiek veicināta zāļu racionāla izmantošana šīs direktīvas 87. panta 3. punkta izpratnē.
- 57 Vispirms jānorāda, ka saskaņā ar Latvijas valdības sniegtajām norādēm Tiesai – un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai – pamatlietā aplūkotā valsts tiesību norma reglamentē vienīgi tādu zāļu reklāmu iedzīvotājiem, kuru laišana tirgū ir atļauta, kurām nav vajadzīga ārsta recepte un kuras nav kompensējamās. Proti, atbildē uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem rakstveida atbildes sniegšanai Latvijas valdība norādīja, ka Latvijā saskaņā ar Direktīvas 2001/83 87. panta 1. punktu un 88. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 3. punktu ir aizliegts reklamēt neatļautas, recepšu un kompensējamās zāles.

- 58 Lai pēc šāda precizējuma atbildētu uz uzdotajiem jautājumiem, vispirms jānosaka, vai Direktīvas 2001/83 87. panta 3. punkts, kura mērķis ir veicināt zāļu racionālu lietošanu nekompensējamu bezrecepšu zāļu reklāmā iedzīvotājiem, ļauj dalībvalstīm aizliegt iekļaut tādas daļas, kas nav minētas šīs direktīvas 90. pantā, un pēc tam – vai tādi aizliegumi kā pamatlīnētā aplūkotojā valsts tiesību normā paredzētie tik tiešām attiecas uz reklāmas daļām, kas neveicina šādu racionālu lietošanu.

Par dalībvalstu tiesībām aizliegt iekļaut nekompensējamu bezrecepšu zāļu reklāmā iedzīvotājiem tādas reklāmas daļas, kas nav minētas Direktīvas 2001/83 90. pantā

- 59 Kā izklāstīts šī sprieduma 40.–43. punktā, tā kā zāļu reklāma, tostarp bezrecepšu zāļu reklāma, var kaitēt sabiedrības veselībai, uz šādu reklāmu attiecas Direktīvā 2001/83 paredzētie aizliegumi, nosacījumi un ierobežojumi.
- 60 Turklāt ar šo direktīvu zāļu reklāmas jomā ir veikta pilnīga saskaņošana. Līdz ar to – ja dalībvalstīm nav skaidri paredzētas tiesības paredzēt atšķirīgus noteikumus, vienīgās prasības, ko tās var izvirzīt zāļu reklāmai, ir minētajā direktīvā noteiktās prasības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 8. novembris, *Gintec*, C-374/05, EU:C:2007:654, 20. un 25. punkts).
- 61 Uz tādu nekompensējamu bezrecepšu zāļu reklāmu iedzīvotājiem, kuru reglamentē pamatlīnētā aplūkotojā valsts tiesību norma un kura principā ir atļauta ar Direktīvas 2001/83 88. panta 2. punktu, attiecas tostarp šīs direktīvas 87., 89. un 90. pantā paredzētie nosacījumi un ierobežojumi.
- 62 Konkrētāk, attiecībā uz saistību starp prasību, lai minētā reklāma veicinātu Direktīvas 2001/83 87. panta 3. punktā paredzēto zāļu racionālu izmantošanu, un tās 90. pantā paredzētajiem ierobežojumiem, kas izpaužas kā aizliegta reklāmas daļu saraksts, no Tiesas judikatūras izriet – tas, ka šajā direktīvā, it īpaši 90. pantā, nav ietverti speciālie noteikumi attiecībā uz konkrētu reklāmas daļu, neliedz – ar minētās direktīvas 45. apsvērumā paredzēto mērķi nepieļaut jebkādu pārmērīgu un nepārdomātu zāļu reklāmu, kura varētu ietekmēt sabiedrības veselību, – dalībvalstīm, pamatojoties uz šīs pašas direktīvas 87. panta 3. punktu, aizliegt šādu reklāmas daļu, ciktāl tā veicina zāļu neracionālu izmantošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 8. novembris, *Gintec*, C-374/05, EU:C:2007:654, 51., 55. un 59. punkts).
- 63 Tādējādi, pat ja no Direktīvas 2001/83 88. panta 2. punkta izriet, ka bezrecepšu zāļu reklāma ir atļauta, dalībvalstīm, lai atbilstoši šīs direktīvas 2. un 45. apsvērumā izvirzītajam būtiskajam aizsardzības mērķim novērstu riska sabiedrības veselībai rašanos, ir jāaizliedz nekompensējamu bezrecepšu zāļu reklāmā iedzīvotājiem iekļaut reklāmas daļas, kas var veicināt šādu zāļu neracionālu lietošanu.
- 64 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 2001/83 87. panta 3. punkts kopsakarā ar tās 45. apsvērumu ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm ir jāaizliedz iekļaut nekompensējamu bezrecepšu zāļu reklāmā iedzīvotājiem tādas reklāmas daļas, kas nav minētas šīs direktīvas 90. pantā, ja šādas reklāmas daļas var veicināt zāļu neracionālu lietošanu.

Par tādiem aizliegumiem kā pamatlietā aplūkoti

- 65 Attiecībā uz jautājumu, vai tādi aizliegumi kā pamatlietā aplūkoti attiecas uz līdzīgām reklāmas daļām, ir jānorāda, ka attiecībā uz nekompensējamām bezrecepšu zālēm, kā ģenerāladvokāts uzsvēris 2022. gada 9. jūnija papildu secinājumu 30. punktā, nereti galapatērētājs pats bez ārsta palīdzības novērtē lietderību vai nepieciešamību iegādāties šādas zāles. Tomēr šim patērētājam ne vienmēr ir specifiskas un objektīvas zināšanas, kas tam ļautu novērtēt to terapeitisko vērtību. Reklāma tātad var īpaši būtiski ietekmēt minētā patērētāja vērtējumu un izvēli gan attiecībā uz zāļu kvalitāti, gan iegādājamo daudzumu.
- 66 Šajā kontekstā, kā ģenerāladvokāts norādījis 2021. gada 9. decembra secinājumu 87. un 88. punktā, tādas reklāmas daļas, kādas ir minētas pamatlietā aplūkotajā valsts tiesību normā, var rosināt patērētājus iegādāties nekompensējamas bezrecepšu zāles atkarībā no saimnieciskā kritērija, kas saistīts ar šo zāļu cenu. Tādējādi tās var rosināt šos patērētājus iegādāties un patērēt minētās zāles bez objektīva vērtējuma, kas būtu balstīts uz šo zāļu terapeitiskajām īpašībām un konkrētām medicīniskām vajadzībām.
- 67 Reklāma, kas novērš patērētāja uzmanību no objektīvas nepieciešamības izvērtēt zāļu lietojumu, veicina šo zāļu neracionālu un pārmērīgu izmantošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2007. gada 8. novembris, *Gintec*, C-374/05, EU:C:2007:654, 56. punkts).
- 68 Šādu zāļu neracionālu un pārmērīgu lietošanu var izraisīt arī reklāma, kas – tāpat kā pamatlietā aplūkotajā valsts tiesību normā paredzētās reklāmas attiecībā uz īpašām izpārdošanām vai zāļu pārdošanu komplektā ar citām zālēm un precēm – zāles pielīdzina citām patēriņa precēm, uz kurām parasti attiecas atlaides un samazinātas cenas, kas ir saistītas ar noteikta līmeņa izdevumu pārsniegšanu.
- 69 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka tādi aizliegumi kā pamatlietā aplūkotajā tiesību normā paredzētie, ciktāl tie liedz izplatīt tādas reklāmas daļas, kas veicina neracionālu un pārmērīgu nekompensējamu bezrecepšu zāļu lietošanu, atbilst būtiskajam sabiedrības veselības aizsardzības mērķim.
- 70 Šajā ziņā jāatgādina, ka šie aizliegumi attiecas nevis uz tīri informatīvu norāžu izplatīšanu attiecībā uz šādām zālēm bez jebkāda veicināšanas nolūka, bet gan uz tāda satura izplatīšanu, kas rosina šo zāļu iegādi, atsaucoties uz to cenu, īpašo izpārdošanu vai pārdošanu komplektā ar citām zālēm, attiecīgā gadījumā par pazeminātu cenu, vai citām precēm.
- 71 Protams, Tiesa ir nospriedusi, ka cilvēku veselības un dzīvības efektīva aizsardzība it īpaši prasa, lai zāles tiktu pārdotas par saprātīgām cenām, un ka līdz ar to konkurence cenu ziņā varētu būt labvēlīga pacientam, jo tā attiecīgā gadījumā ļautu piedāvāt zāles par izdevīgākām cenām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 19. oktobris, *Deutsche Parkinson Vereinigung*, C-148/15, EU:C:2016:776, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 72 Tomēr no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlietā aplūkotā valsts tiesību norma aizliedz reklamēt vienīgi īpašus piedāvājumus vai pārdošanu komplektā, kā arī reklāmu, kas pamatota ar cenu, tomēr neskarot Latvijas tiesībās paredzēto iespēju uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar zāļu tirdzniecību, piešķirt atlaides un cenu pazeminājumus zāļu un citu veselības aprūpes produktu tirdzniecībā.

- 73 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2001/83 87. panta 3. punkts un 90. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāda valsts tiesību norma, ar ko ir aizliegts nekompensējamu bezrecepšu zāļu reklāmā iedzīvotājiem iekļaut informāciju, ar kuru tiek rosināta zāļu iegāde, pamatojot šādas iegādes nepieciešamību ar šo zāļu cenu, izsludinot īpašu izpārdošanu vai sniedzot paziņojumu, ka zāles tiek pārdotas komplektā ar citām zālēm, tajā skaitā par pazeminātu cenu, vai citām precēm.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 74 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/83/EK (2001. gada 6. novembris) par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvu 2004/27/EK, 86. panta 1. punkts**

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tādas informācijas izplatīšana, kas rosina iegādāties zāles, pamatojot zāļu iegādes nepieciešamību ar zāļu cenu, izsludinot īpašu izpārdošanu vai sniedzot paziņojumu, ka minētās zāles tiek pārdotas komplektā ar citām zālēm, tajā skaitā par pazeminātu cenu, vai citām precēm, ietilpst jēdzienā “zāļu reklāma” šīs tiesību normas izpratnē arī tad, ja šī informācija attiecas nevis uz konkrētām zālēm, bet uz zālēm vispār.

- 2) Direktīvas 2001/83, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2004/27, 87. panta 3. punkts un 90. pants**

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tiem nav pretrunā tāda valsts tiesību norma, ar ko ir aizliegts nekompensējamu bezrecepšu zāļu reklāmā iedzīvotājiem iekļaut informāciju, ar kuru tiek rosināta zāļu iegāde, pamatojot šādas iegādes nepieciešamību ar šo zāļu cenu, izsludinot īpašu izpārdošanu vai sniedzot paziņojumu, ka zāles tiek pārdotas komplektā ar citām zālēm, tajā skaitā par pazeminātu cenu, vai citām precēm.

Lenaerts	Bay Larsen	Arabadjiev
Lycourgos	Regan	Xuereb
Rossi	Gratsias	Arastey Sahún
Bonichot	Rodin	Biltgen
Gavalec	Csehi	Spineanu-Matei

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2022. gada 22. decembrī.

Sekretārs
A. Calot Escobar

Priekšsēdētājs
K. Lenaerts